

Addenda da programación Didáctica Educación Plástica, visual e audiovisual

**IES DE BARRO, BARRO
CURSO 2022-2023**

**Profesor–Xefa do Departamento: Mª Teresa Rigueira
Rodríguez**

**Materias (niveis e cursos): Educación Plástica, Visual e
Audiovisual (4° ESO)**

Seguindo a orden da Dirección xeral de Ordenación e innovación educativa relativas á organización do final de curso 2022-2023 se fai una corrección no punto 7- Criterios de Avaliación, calificación e promoción.

Concretamente no punto 7.2- Instrumentos de avaliación, procedementos e criterios de promoción e cualificación.

O No punto 7.2 Os criterios de recuperación quedan limitados a recuperación do caderno personal e dos distintos traballos mediante unha fecha de entrega posterior en cada avaliación así coma cantas probas teórico-prácticas fosen necesarias.

O ideal para que o alumnado poida ir superando as dificultades en canto son detectadas, é que reincida sobre os obxectivos non acadados, por medio da reelaboración de traballos. Así, para poder recuperar as notas das avaliacións non superadas, o alumnado poderá repetir os traballos con notas inferiores a 5 e os non entregados. Para o cálculo da media, a nota dos traballos repetidos substituirá á dos anteriores

Elimínase os criterios e organigrama de 3° Avaliación.

A sesión da terceira avaliación parcial do grupo coincidirá no tempo coa sesión da avaliación final do mesmo.

Addenda feita pola profesora substituta María Heredero González-Posada.

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL

IES DE BARRO BARRO CURSO 2022-2023

- Profesor-Xefa do Departamento: **Mª Teresa Rigueira Rodríguez**
- Materias (niveis e cursos): ***Educación Plástica, Visual e Audiovisual***
(4º ESO).

Índice

1- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.....	2
2- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE DA MATERIA “ <i>EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL</i> ”.....	4
3- OBXECTIVOS XERAIS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA.....	6
4- CONTRIBUCIÓN DA “ <i>EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL</i> ” AOS OBXECTIVOS DA ETAPA.....	7
5- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA.....	8
6- MATERIAIS E RECURSOS.....	11
7- CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.....	13
7.1. AVALIACIÓN INICIAL.....	13
7.2. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN, PROCEDEMENTOS E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.....	14
8- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	18
9- TRANSVERSALIDADE.....	20
10- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	21
11- MECANISMOS DE REVISIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓN.....	22
12- INDICADORES DE LOGRO PARA EVALUAR A PRACTICA DOCENTE.....	23
13- “ <i>EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL</i> ” 4º ESO.....	25
13.1- ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE. CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS PARA EPVeA 4ºESO.....	25
13.1.1. DESENVOLVEMENTO. CONTRIBUCIÓN Á CONSECUCCIÓN DOS OBXECTIVOS E Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.....	25
13.1.2- ESTÁNDARES MÍNIMOS DE CONSECUCCIÓN ESIXIBLES PARA SUPERAR A MATERIA EN 4º ESO.....	29

1- INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN.

A presente Programación Anual segue as directrices marcadas pola lexislación vixente e os obxectivos xerais das diferentes etapas. A Lei orgánica 8/2013 de 9 de decembro para a mellora da calidade educativa (BOE de 10 de decembro de 2013). Decreto 86/2015, do 25 de xuño polo que se establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato na Comunidade autónoma de Galicia (DOG de 29 da xuño de 2015). Resolución do 27 de xullo de 2015 da Dirección Xeral de

Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa, pola que se ditan instrucións no curso académico 2015/16 para a implantación do currículo da educación secundaria e do bacharelato nos centros da Comunidade Autónoma de Galicia (DOG de 29 de xullo de 2015). Segue tamén as directrices das instrucións do 30 de xullo de 2020 en relación ás medidas educativas que se deben adoptar no curso 2021/2022.

Asimesmo o departamento de *Educación Plástica, Visual e Audiovisual* presenta e responsabilízase da organización, estruturación e periodización da materia nos diferentes apartados (obxectivos, contidos, secuenciación, criterios de avaliación, metodoloxía), así como a especificación dos materiais curriculares, actividades extraescolares, programas de reforzo, contidos transversais e demais apartados que compoñen a Programación Anual.

O centro IES de Barro para o curso 2022-2023 contén cinco unidades de Educación Secundaria Obrigatoria: unha de 1º ESO, duas 2º ESO, unha 3º ESO e unha 4º ESO. Está situado no rural, en Outeiro- Perdecanaí, no concello de Barro; este ten aproximadamente 3.716 habitantes dispersos en cinco pequenos núcleos: Agudelo, Barro, Curro, Perdecanaí, Portela e Valiñas.

A maioría dos seus habitantes viven dos cultivos e da gandería e aínda que tamén hai familias que viven do comercio e da industria. O poder adquisitivo da maioría das familias é medio baixo, incluso hai un porcentaxe delas cun nivel adquisitivo moi baixo (entendendo isto como que bastantes fogares precisan axudas sociais-económicas para a manutención dos seus fillos). A maioría dos pais teñen entre 35-45 anos e soen compartir vivenda cos avós. Moitas delas son familias desestructuradas e algunhas con problemas graves, incluso de integración.

O nivel cultural tamén é moi baixo, en moitas familias non hai ningún membro que acadara o nivel de formación da ESO ou estudos primarios, sendo moi poucos os que fixeron o bacharelato, Formación Profesional e as menos, estudos universitarios superiores.

A actividade cultural destas familias é moi escasa, centrándose, case exclusivamente, en labores musicais (grupos baile ou canto, e banda municipal) e algunha no deporte.

A lingua habitual nos fogares é o galego, e en canto á opción lingüística da escola as familias optan por todo o ensino en galego máis que recibilo ensino en castelán.

En canto a relación co centro, algunhas familias consideran moi importante esta relación, manifestando un alto grao de satisfacción por todo o concerninte ao mesmo, pero moitas

teñen diseinterese por o seguimento dos estudos dos seus fillos.

Con respecto aos intereses ó rematar o ensino obrigatorio, aproximadamente a metade do alumnado desexan seguir estudando, bacharelato e formación profesional (nesta orde), e a outra metade, quizais menos, desexa empezar a traballar.

A gran maioría ten boa aceptación do IES como lugar de aprendizaxe e formación.

2- CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE DA MATERIA “EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL”.

O currículo da materia de EPVeA permite a todo o alumnado o **desenvolvemento de todas as competencias clave**, desde un enfoque significativo e integral, interrelacionando saberes conceptuais, saberes procedimentais, actitudes e valores propios da materia. A contextualización das aprendizaxes e as metodoloxías activas que se poñen en xogo garanten a transferencia do aprendido, contribuindo ao desenvolvemento de cada unha das sete competencias clave da seguinte maneira:

CCL Competencia en comunicación lingüística

Desde o coñecemento do seu propio contexto socio-cultural, o alumnado **interpretará e elaborará mensaxes visuais** aplicando os códigos da linguaxe plástica (bidimensional e tridimensional). A través de experiencias de aprendizaxe variadas conxugaranse diferentes formatos, soportes, contextos e situacións de comunicación, o cal poñerá en xogo o discurso, o argumento, a escoita activa e a linguaxe non verbal. Isto permitirá descubrir a crítica construtiva, o diálogo e a conversación como fontes de goce. A expresión das propias ideas, experiencias e emocións favorecerá a interacción e o intercambio comunicativo a través da linguaxe plástica. Por último, a procura e o tratamento crítico da información constituirán un aspecto clave.

CMCCT Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía

Ao establecerse nesta materia unha **relación profunda entre coñecemento conceptual e coñecemento procedimental** en todos os niveis da etapa, o alumnado deberá **razoar matematicamente** para describir, manexar medidas, así como analizar as relacións entre as figuras (propiedades xeométricas, posicións e direccións relativas, proporción, composición, perspectiva, etc.). Coñeceranse e manipularán diferentes materiais, estudando a súa idoneidade en creacións concretas. Mediante a **aplicación de procesos científicos** (identificar preguntas, indagar solucións posibles, contrastar ideas, deseñar probas, foméntanse os valores de atención, disciplina, rigor, paciencia, limpeza, iniciativa, responsabilidade, etc., atendendo aos principios da **ética social**, da **saúde** e da

conservación e mellora do medio natural.

CD Competencia dixital

Potenciarase o uso activo e creativo das aplicacións informáticas, para **buscar e procesar información** (analizar, contrastar e avaliar), transformándoa en coñecemento, e para compoñer textos e imaxes dixitais, debuxando planos, realizando variacións formais e de cor, xerando figuras, compoñendo secuencias visuais e sonoras, etc. Doutra banda, a participación e o **traballo colaborativo en liña** permitirán unha resolución máis eficiente das tarefas e actividades expostas.

CAA Competencia de aprender a aprender

O alumno desenvolverá a súa habilidade para **iniciar, organizar e persistir** nas súas tarefas. As propostas de creación abertas e contextualizadas favorecerán que se sinta **protagonista do proceso** e do resultado da súa propia aprendizaxe. Identificando os seus propios logros sentirase auto-eficiente, reforzando así a súa autonomía e tomando conciencia de como se aprende: **coñecerá** (o que xa sabe sobre a materia, o que aínda descoñece, o que é capaz de aprender,...), **reflexionará** (sobre as demandas da tarefa exposta, sobre as estratexias posibles para afrontala,...) e **organizará** o propio proceso de aprendizaxe para axustalo ás súas capacidades e necesidades (deseño do plan de acción, autoavaliación continua, análise e valoración do resultado obtido e do proceso empregado). Cabe sinalar que tamén se aprende observando como os demais aprenden, polo que o **traballo individual e traballo cooperativo** serán complementarios.

CSC Competencias sociais e cívicas

A partir da **interpretación de fenómenos e problemas sociais** contextualizados elabóranse respostas, tómanse decisións e interactúase cos demais, resolvendo conflitos partindo da tolerancia e o respecto, expresando e comprendendo puntos de vista diferentes e mostrando empatía. A **cooperación** permanente favorecerá o benestar persoal e colectivo. O **compromiso social** e a disposición para a **comunicación intercultural** axudarán a superar os prexuízos e a resolver os problemas que afectan a contorna escolar e á comunidade, de maneira activa, solidaria e construtiva. Así, desenvolverase o respecto dos valores e a intimidade das crenzas, da cultura e da historia persoal e colectiva, tanto dun mesmo como dos demais.

CSIEE Competencia de sentido de iniciativa e espírito emprendedor

Desde o autoconhecimento, a autoestima, a autoconfianza, a autonomía, o interese e o esforzo, o estudante aprenderá a saber **elixir, planificar e xestionar** diversos coñecementos, destrezas ou habilidades e actitudes con criterio propio e con fins concretos. Desenvolverá a súa capacidade para **transformar as ideas en actos** con iniciativa, creatividade e imaxinación, a través de traballos individuais e en equipo que lle esixirán organizar, comunicar, presentar, representar, participar, negociar, xestionar recursos, delegar, tomar decisións, avaliar, autoavaliar,...

CCEC Competencia de conciencia e expresións culturais

O alumnado coñecerá e empregará as principais técnicas, materiais, recursos e

convencións das diferentes **linguaxes artísticas**, utilizándoos como medio de expresión e creación persoal para comunicar e compartir ideas, experiencias e emocións. Así, desenvolverá as súas **habilidades perceptiva e comunicativa**, a súa **sensibilidade** e o seu **sentido estético**. É dicir, a súa capacidade para coñecer, comprender, apreciar e valorar con espírito crítico e con actitude aberta e respectuosa autores, obras, xéneros e estilos de diversas manifestacións artístico-culturais, relacionándoos coa sociedade na que se crean, aprendendo a gozalas, conservarlas e consideralas parte da riqueza e patrimonio cultural dos pobos. Atendendo á gran diversidade cultural da nosa sociedade, aprenderanse e desenvolveranse os **principios da liberdade de expresión e o diálogo entre culturas e sociedades**, presentes na realización de experiencias artísticas compartidas, nas que se apoiarán e apreciarán as contribucións dos demais compañeiros. Experimentarase tamén o pracer pola **participación na vida e actividade cultural da propia contorna**, desde a responsabilidade que leva a implicación dun proxecto común.

3- OBXECTIVOS XERAIS DA EDUCACIÓN SECUNDARIA OBRIGATORIA.

Esta etapa formativa contribuirá a desenvolver de xeito efectivo no alumnado as capacidades que lle permitan acadar os seguintes obxectivos de carácter xeral:

a	Asumir responsablemente os seus deberes , coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás demais persoas, practicar a tolerancia , a cooperación e a solidariedade entre as persoas e os grupos, exercitarse no diálogo, afianzando os dereitos humanos e a igualdade de trato e de oportunidades entre mulleres e homes, como valores comúns dunha sociedade plural, e prepararse para o exercicio da ciudadanía democrática .
b	Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo , como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.
c	Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar a discriminación das persoas por razón de sexo ou por calquera outra condición ou circunstancia persoal ou social. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres, así como calquera manifestación de violencia contra muller.
d	Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como rexear a violencia, os prexuízos de calquera tipo e os comportamentos sexistas , e resolver pacificamente os conflitos.
e	Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes de información , para adquirir novos coñecementos con sentido crítico. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.
f	Concibir o coñecemento científico como un saber integrado, que se estrutura en materias, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas en diversos campos do coñecemento e da experiencia.
g	Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.
h	Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá , textos e mensaxes complexas, e iniciarse no coñecemento, na lectura e no estudo da

	literatura.
i	Comprender e expresarse nunha ou máis linguas extranxeiras de maneira apropiada.
l	Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e da historia propias e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural . Coñecer mulleres e homes que realizaran achegas importantes á cultura e á sociedade galega, ou a outras culturas do mundo.
m	Coñecer e aceptar o funcionamento do propio corpo e o das outras persoas, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos de coidado e saúde corporais , e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade . Valorar críticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo , o coidado dos seres vivos e o medio ambiente , contribuíndo á súa conservación e á súa mellora.
n	Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.
ñ	Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e artístico de Galicia , participar na súa conservación e na súa mellora, e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.
o	Coñecer e valorar a importancia do uso da lingua galega como elemento fundamental para o mantemento da identidade de Galicia , e como medio de relación interpersoal e expresión de riqueza cultural nun contexto plurilingüe, que permite a comunicación con outras linguas, en especial coas pertencentes á comunidade lusófona .

4- CONTRIBUCIÓN DA “**EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL**” AOS OBXECTIVOS DA ETAPA.

A EPVeA contribúe aos obxectivos propios da Educación Secundaria Obrigatoria a través dos seguintes obxectivos específicos:

1. Utilizar a linguaxe plástica, visual e audiovisual para **expresar emocións e sentimentos, vivencias e ideas**, contribuíndo á **comunicación, reflexión crítica e respecto entre as persoas**.
2. **Expresarse con creatividade**, utilizando as diversas ferramentas e **técnicas plásticas e visuais, relacionándoas con outras linguaxes** e aplicando nas súas creacións as **tecnoloxías da información** e da comunicación máis axeitadas.
3. Interpretar e recoñecer a importancia da **imaxe** nos medios de comunicación de masas, a súa influencia no pensamento social e actuar de modo crítico ante as mensaxes visuais.
4. Valorar a **expresión plástica, visual e audiovisual** como medio de expresión

- artística de sociedades e culturas diferentes. Apreciala como un xeito de entendemento e concordia entre pobos, valorando as súas similitudes e diferenzas.
5. Coñecer, comprender e aplicar correctamente a **linguaxe técnica-gráfica** e a súa terminoloxía, adquirindo hábitos de observación, precisión, rigor e pulcritude, valorando positivamente o esforzo e a superación das dificultades.
 6. Desenvolver o gusto por participar na **vida cultural**, apreciando o feito artístico, os seus valores culturais e estéticos, identificando, interpretando e valorando os seus contidos; enténdelos como fonte de goce estético e parte integrante da diversidade cultural, contribuíndo ao respecto, conservación e mellora do patrimonio artístico.
 7. Recoñecer, comprender e valorar as manifestacións da **cultura galega**, apreciando o patrimonio cultural e contribuíndo á súa conservación e mellora.
 8. Desenvolver o **pensamento lóxico e matemático** na resolución do proceso creativo aplicado á representación de formas e espazos mediante o emprego das **proporcións** e da **perspectiva**, valorando a súa aplicación no mundo da arte, da arquitectura e do deseño.
 9. **Planificar** e reflexionar, de forma individual ou colectiva, sobre o proceso de realización dun obxecto partindo duns obxectivos prefixados e revisar e valorar, ao final de cada fase, o estado do seu desenvolvemento.
 10. Aplicar as distintas técnicas de **traballo cooperativo** fomentando a responsabilidade e favorecendo o diálogo e a comunicación.
 11. Respetar e apreciar outros modos de expresión plástica, visual e **audiovisual distintos do propio e dos dominantes na contorna**, superando estereotipos e convencionalismos, e elaborar xuízos e criterios persoais que permitan actuar con autonomía e iniciativa e potencien a autoestima.
 12. Establecer unha **actitude positiva ante os novos retos**, admitindo os erros e valorando os acertos como parte do proceso de formación do individuo.

5- CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS QUE REQUIRE A MATERIA.

5.1 ACTIVIDADE LECTIVA PRESENCIAL

É necesaria unha orientación didáctica que permita o desenvolvemento dos bloques de contidos e a consecución dos estándares de aprendizaxe desta materia a partir dunha

METODOLOXÍA ACTIVA na cal o principio elemental sexa aprender a usar como receptores e emisores, diferentes códigos baseados na percepción visual: “*aprender a ver*” e “*aprender a facer*” imaxes; así como o do fomento da autonomía individual e persoal, expresándose de xeito autónomo mediante as linguaxes baseadas na percepción visual, estimulando a creatividade e a sensibilidade do alumno.

Isto podería concretarse nun proceso que consta das seguintes fases:

a. Motivación e avaliación dos conceptos previos

Intentarase espertar a curiosidade do alumno conectando e enfocando a materia de aprendizaxe desde a súa realidade máis inmediata (traballando a transferencia de linguaxes) ao mesmo tempo que se avalían os seus coñecementos previos, como punto de partida imprescindible para a consecución dunha aprendizaxe significativa.

b. Desenvolvemento dos contidos e actividades de aprendizaxe

Se ben é unha área na que hai que destinar grande parte do tempo á execución de exercicios (de carácter gráfico-plástico maioritariamente, aínda que non exclusivamente), pois é a partires da **práctica** como se acada un coñecemento e dominio posterior da materia, é necesario tamén a reflexión **teórica**, que o profesor estimulará antes, durante e/ou despois (dependendo do carácter dos contidos) das propias actividades, facendo uso de recursos variados: a palabra oral e escrita, imaxes en distintos soportes, medios audiovisuais, etc.

A introducción dos diferentes procedementos farase **gradualmente**, e non se descarta recorrer, cando se estime oportuno, a unha **metodoloxía instructiva**, sen que isto supoña un obstáculo para a experimentación e o desenvolvemento da propia personalidade do alumno.

Os tipos de **ACTIVIDADES** propostas no desenvolvemento de cada unidade didáctica formarán un todo co núcleo do tema, e serán as seguintes:

- **Actividades de adquisición dos coñecementos básicos** (enriquecemento conceptual) que permitan o desenvolvemento do traballo persoal de forma organizada e constructiva, facendo fincapé no sentido práctico dos coñecementos e afastándonos do verbalismo e da abstracción innecesaria. Á exposición do profesor seguiralle unha fase de debate para aclaración, afirmación e

desenvolvemento de ideas polo alumno, que se considera fundamental nos seus procesos de aprendizaxe.

- **Actividades de observación e análise**, en especial da obra realizada por artistas, científicos e profesionais eminentes, como medio para o estímulo da propia capacidade de avaliación estética e de creación do alumno.
- **Actividades de comprensión**, que lle permitan ao alumno desenvolver persoalmente os coñecementos adquiridos no estudo do tema.
- **Actividades de expresión (gráfico-plástica e audiovisual)**, onde o alumno poña a proba a súa implicación e iniciativa no tema proposto.

Procurarás unha **ensinanza individualizada**, na que o profesor oriente a actividade de cada alumno canalizando os contidos cara o desenvolvemento da súa propia personalidade expresiva, fuxindo de esquemas ríxidos e estereotipados, e favorecendo a creatividade e a experimentación. Empregaranse **actividades de reforzo e ampliación**. Estimularase a aplicación dos **coñecementos e habilidades** adquiridos en prácticas anteriores así como a **transferencia** dos mesmos a outras áreas do coñecemento e á vida diaria.

Terase presente a incorporación dos **contidos transversais** no desenvolvemento da área, que se levará a cabo tanto dun xeito implícito como explícito, como temática das distintas actividades de aula.

Fomentarase, así mesmo, actividades que requiran distintas **formas de agrupamento** dentro da aula.

6- MATERIAIS E RECURSOS

Empregaranse sempre que sexa necesario o contido teórico da materia mediante **MATERIAIS DE APOIO**, xa sexan estes fotografías, animacións, vídeos, ilustracións, planos etc. Considérase moi valiosa a utilización de **medios audiovisuais** pola importancia que ten para o alumno coñecer feitos e realidades que non poderán ser levados á aula doutro xeito.

Pretendemos que a comprensión, coñecemento, **manexo e aplicación das NOVAS TECNOLOXÍAS dixitais** sexa factible no maior número de posible de exercicios ao longo do curso académico, xa que permiten novos medios de expresión e investigación:

- Potenciarase o uso de programas de código aberto (**software libre**) tanto para a investigación e elaboración de contidos gráfico-plásticos (especificamente sistemas de Deseño Asistido por Ordenador, de animación...) como para a súa presentación (e posterior publicación).
- Procurarase, coas limitacións impostas polos recursos dispoñibles, que o alumno sexa quen de presentar o seu traballo tanto no **formato “físico” tradicional** como en diferentes **formatos dixitais ou audiovisuais**.

O alumno deberá dispor para o traballo diario dos seguintes **MATERIAIS**:

- **Básicos (mínimo e imprescindible):** Xogo de regras: escuadro e cartabón, regra graduada e compás (con adaptador para lápises e rotuladores). Lapis de grafito ou portaminas (2H e HB) e goma de borrar. Follas brancas en formato DIN-A4 ou block de debuxo para o desenvolvemento dos exercicios de aula. Carpeta para o arquivo e presentación do traballo persoal. Memoria USB para a presentación de exercicios en formato dixital.
- **De apoio/Libro de texto:**
 - 4º ESO **Sen libro de texto**
- **Complementarios:** Serán solicitados polo profesor ao longo do curso en función

do traballo a desenvolver e das dispoñibilidade do propio alumno.

NUNHA SITUACIÓN DE EDUCACIÓN NON PRESENCIAL

Ademais dos anteriores, especifícanse os seguintes:

Recursos e materiais a empregar	Descrición
Cartafol/dossier de cada tema.	Introdución e exposición dos contidos fundamentais da tarefa en formato dixital en Edixgal e aula virtual.
Proposta de exercicios	Proposta de exercicios en formato dixital. O que permitirá a súa solución, tanto para os alumnos que dispoñen de medios de impresión, como para os que non os teñen accesibles.
Corrección de exercicios	O profesor achegará ao alumnado a través da canle Edixgal ou aula virtual o resultado da corrección do seu exercicio. O alumno deberá completar e/ou corrixir aqueles aspectos indicados nas correccións.
Canles telemáticas	Emprego das canles telemáticas habilitadas pola Consellería de Educación (Edixgal, aula virtual e cisco webex). Valorarase o emprego doutras canles de comunicación en función das posibilidades e recursos dispoñibles pola totalidade do alumnado.
Material do alumno	O alumno utilizará o material tradicional da materia empregado dende o inicio do curso (láminas en formato A4, xogo de escuadras, compás, lápis de grafito, lápis de cores). O alumnado poderá combinar o uso dos medios tradicionais de carácter manual cos recursos dixitais que teña ao seu dispor, sempre contando coa previa autorización do profesorado. Habilitarase o medio máis axeitado para que o alumnado poida presentar as tarefas realizadas en papel pasadas ao formato dixital, mediante fotografía, escaneado, etc.

7- CRITERIOS DE AVALIACIÓN, CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

Este proceso de ensino-aprendizaxe implica levar a cabo unha avaliación que ten por obxectivo determinar até que punto se conseguiron os obxectivos educativos ao redor dos cales se organiza o deseño curricular proposto. A avaliación realizarase de forma continua ao longo do curso, medindo en cada etapa (avaliación) o grao de adquisición e desenvolvemento dos estándares de aprendizaxe avaliados.

7.1. AVALIACIÓN INICIAL

Abarca un proceso de recollida de información sobre o alumno/grupo. Levarase a cabo unha primeira diagnose e prognóstico; os alumnos realizarán nos primeiros días do curso unha proba sobre os contidos que foron tratados no currículo das etapas formativas precedentes, co fin de determinar o nivel alcanzado na adquisición e desenvolvemento dos estándares de aprendizaxe avaliados de xeito individual polo alumno e polo grupo de referencia con carácter máis xeral, co propósito de valorar e adoptar as medidas de atención á diversidade necesarias.

A partir da avaliación inicial poderemos:

- Identificar os alumnos ou ás alumnas que necesitan un maior seguimento ou persoalización de estratexias no seu proceso de aprendizaxe (débese ter en conta a aquel alumnado con necesidades educativas, con altas capacidades e con necesidades non diagnosticadas, pero que requiran atención específica por estar en risco, pola súa historia familiar, etc.).
- Saber as medidas organizativas a adoptar. (Planificación de reforzos, localización de espazos, xestión de tempos grupais para favorecer a intervención individual).
- Establecer conclusións sobre as medidas curriculares a adoptar, así como sobre os recursos que se van a empregar.
- Analizar o modelo de seguimento que se vai a utilizar con cada un deles
- Acotar o intervalo de tempo e o modo en que se van a avaliar os progresos destes estudantes.

- Fixar o modo en que se vai a compartir a información sobre cada alumno ou alumna co resto de docentes que interveñen no seu itinerario de aprendizaxe; especialmente, co titor.

7.2. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN, PROCEDEMENTOS E CRITERIOS DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.

Levarase a cabo durante todo o curso a través de:

7.2.1. Criterios sobre a avaliación e cualificación	
1º Avaliación	<p>Cálculo da nota da 1º avaliación:</p> <p>-ACTIVIDADES DIARIAS: 60%</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CADERNO PERSOAL: 40% 2. TRABALLO DIARIO NA CASA: 10% 3. REXISTRO DA OBSERVACIÓN DIRECTA NA AULA: 10% <p>-PROBAS TEÓRICO-PRÁCTICAS (media aritmética): 40%</p>
	<p>Procedemento de recuperación da 1º avaliación:</p> <p>Dúas oportunidades: na 2ª avaliación e no período comprendido entre a 3ª avaliación e a avaliación final.</p> <p>O alumnado recuperará o caderno persoal e/ou a proba teórico-práctica segundo lle corresponda (aquele no que teña unha nota inferior a 5):</p> <p>CADERNO PERSOAL (mellor nota avaliación/recuperación): 50% PROBA TEÓRICO-PRÁCTICA (mellor nota avaliación / recuperación): 40% REXISTRO DA OBSERVACIÓN DIRECTA NA AULA (nota da avaliación): 10% para todos os cursos.</p> <p>A entrega a través do CADERNO PERSOAL da totalidade dos traballos</p>

	<p>será considerada condición indispensable para acadar unha avaliación positiva (recuperar ou, de ser o caso, no período comprendido entre a 3ª avaliación e a avaliación final, subir nota).</p>
2º Avaliación	<p>Cálculo da nota da 2ª avaliación:</p> <p>-ACTIVIDADES DIARIAS: 60%</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CADERNO PERSOAL: 40% 2. TRABALLO DIARIO NA CASA: 10% 3. REXISTRO DA OBSERVACIÓN DIRECTA NA AULA: 10% <p>-PROBAS TEÓRICO-PRÁCTICAS (media aritmética): 40%</p>
	<p>Procedemento de recuperación da 2º avaliación:</p> <p>Dúas oportunidades: na 3ª avaliación e no período comprendido entre a 3ª avaliación e a avaliación final.</p> <p>O alumnado recuperará o caderno persoal e/ou a proba teórico-práctica segundo lle corresponda (aquele no que teña unha nota inferior a 5):</p> <p>CADERNO PERSOAL (mellor nota avaliación/recuperación): 50%</p> <p>PROBA TEÓRICO-PRÁCTICA (mellor nota avaliación / recuperación): 40%</p> <p>REXISTRO DA OBSERVACIÓN DIRECTA NA AULA (nota da avaliación): 10% para todos os cursos.</p> <p>A entrega a través do CADERNO PERSOAL da totalidade dos traballos será considerada condición indispensable para acadar unha avaliación positiva (recuperar ou, de ser o caso, no período comprendido entre a 3ª avaliación e a avaliación final, subir nota).</p>
	<p>Cálculo da nota da 3º avaliación:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • <u>1º, 3º e 4º ESO.:</u> <p>-ACTIVIDADES DIARIAS: 60%</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. CADERNO PERSOAL: 40% 2. TRABALLO DIARIO NA CASA: 10% 3. REXISTRO DA OBSERVACIÓN DIRECTA NA AULA: 10% <p>-PROBAS TEÓRICO-PRÁCTICAS (media aritmética): 40%</p> <p>EN 1º ESO no apartado PROBAS TEÓRICO-PRÁCTICAS a proba escrita do libro-cómic contabilizará un 10% da nota dese apartado; o 30% restante da nota da proba teórico-práctica correspóndese con contidos de debuxo técnico.</p> <p>A entrega a través do CADERNO PERSOAL da totalidade dos traballos será considerada condición indispensable para acadar unha avaliación positiva.</p>
<p>3º Avaliación</p>	<p>Procedemento de recuperación da 3º avaliación:</p> <p>No período comprendido entre a 3ª avaliación e a avaliación final.</p> <p>O alumnado recuperará o caderno persoal e/ou a proba teórico-práctica segundo lle corresponda (aquele no que teña unha nota inferior a 5):</p> <p>CADERNO PERSOAL (mellor nota avaliación/recuperación): 50%</p> <p>PROBA TEÓRICO-PRÁCTICA (mellor nota avaliación/recuperación): 40%</p> <p>REXISTRO DA OBSERVACIÓN DIRECTA NA AULA (nota da avaliación): 10%</p> <p>A entrega a través do CADERNO PERSOAL da totalidade dos traballos será considerada condición indispensable para acadar unha avaliación positiva (recuperar ou, de ser o caso, no período comprendido entrea a 3ª avaliación e a avaliación final, subir nota).</p>
<p>Cualificación final</p>	<p>Cálculo para obter a cualificación final de curso:</p> <p>Media aritmética das notas sen redondear de cada unha das tres avaliacións (sempre e cando ningunha delas sexa inferior a 3; nese caso,</p>

	a súa cualificación final nunca poderá ser superior a 4).
Alumnado de materia pendente	Cálculo para obter a cualificación final de materia pendente: Non se ese caso. Non hai alumnado ca materia pendente.
	Procedementos e instrumentos de avaliación: Non se ese caso. Non hai alumnado ca materia pendente.

7.2.2. Metodoloxía e actividades para o período comprendido entre a 3ª avaliación e a avaliación final na E.S.O. (apoio, reforzo, recuperación, ampliación e tutoría)

Metodoloxía	<p>Rematada a 3ª avaliación, o profesorado comunicarlle individualmente ao alumnado a súa “cualificación final provisional”, indicándolle como podería melloralas; tendo en conta que para mellorar a cualificación final, e así poder recuperar ou subir nota, o alumno deberá mellorar a cualificación dalgunha ou de todas as avaliacións parciais nos termos en que queda recollido na táboa anterior “procedemento de recuperación da 1ª/2ª/3ª avaliación”:</p> <ul style="list-style-type: none"> • a qué avaliación/s debería/podería presentarse (1ª/2ª/3ª). • qué actividade/s do CADERNO PERSOAL debería entregar ou mellorar. • que PROBA ou PROBAS TEÓRICO-PRÁCTICA debería realizar. <p>Durante as clases o profesorado titorizará de xeito individual o traballo do alumnado, orientado á realización das actividades de mellora do caderno persoal e á preparación da proba teórico-práctica.</p> <p>A proba teórico-práctica correspondente a cada avaliación realizarase na mesma sesión lectiva, e poderá coincidir coa data límite para a nova entrega final do caderno persoal.</p>
--------------------	--

	<p>Por último, aqueles alumnos que obtivesen un 10 na “cualificación final provisional”, e que polo tanto non puidesen subir nota, así como aqueles que tendo aprobado sen acadar a nota máxima non quixesen facelo, deberán empregar o tempo destas dúas semanas lectivas nalgunha das seguintes actividades:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preparación da avaliación final doutra materia, • colaboración co profesorado no apoio ao alumnado que desenvolve actividades de recuperación, • ou realización dun traballo plástico de tema e técnica libres.
Actividades tipo	<p>Mellorar o CADERNO PERSOAL de actividades de todo o curso; E preparar as probas teórico-prácticas mediante actividades de diferentes tipos: completar, corrixir, ampliar,...</p> <p>-Actividades de adquisición dos coñecementos básicos, actividades de observación e análise, actividades de comprensión e actividades de expresión gráfico-plástica e audiovisual.</p> <p>-Actividades de reforzo e ampliación.</p>
Materiais e recursos	Os mesmos que foron empregados no desenvolvemento do curso.

8- ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

As medidas de atención á diversidade estarán orientadas a reponder ás necesidades educativas concretas do alumnado e á consecución das competencias básicas e dos obxectivos da educación secundaria obrigatoria.

Aténdese aos seguintes aspectos:

– Atención na programación

Tendo en conta que non todos os alumnos adquiren ao mesmo tempo e coa mesma intensidade os conceptos tratados, a programación está deseñada de modo que asegura un nivel mínimo para todos os alumnos ao final da etapa,

prestando oportunidades para recuperar o non adquirido no seu momento.

– Metodoloxías diversas

O modelo xeral dos métodos de traballo que se empreguen debe ser tal que a ensinanza/ aprendizaxe resulte realmente motivadora, activa e creativa, nunca repetitiva nin imitativa. Cada tipo de contidos requirirá un método axustado ás súas características e diversificado segundo a diversidade do alumnado. As didácticas terán en conta o punto de partida de cada alumno/a e do grupo en xeral, as súas dificultades específicas e as súas necesidades.

– Agrupamentos flexibles de alumnos

Fomentaranse os diferentes agrupamentos, xa que unha maior homoxeneidade entre os alumnos facilita ao profesor a distribución de material de apoio e, sobre todo, facilita a intercomunicación entre os propios estudantes co conseguinte enriquecemento conceptual e humano. Por iso, no desenvolvemento do curso académico utilizaranse diversas técnicas de agrupamento (libre por iniciativa dos alumnos, libre con influencia do profesor, condicionado polo profesor) co obxectivo de procurar non só a aprendizaxe dos contidos escolares senón tamén a socialización dos alumnos, a cooperación e o traballo en equipo. Ao mesmo tempo, as técnicas de agrupamento pretenden favorecer o feito de que alumnas e alumnos aprendan a aceptarse mutuamente e a cooperar, con vistas á consecución duns obxectivos previamente establecidos, mellorando o desenvolvemento intelectual e afectivo dos estudantes.

– **Actividades diferenciadas:**

Actividades de reforzo

Son as deseñadas para os alumnos e as alumnas que non acaden os obxetivos previstos coas actividades de desenvolvemento ordinarias tomando como base os contidos mínimos recollidos nesta Programación (sinalados en negrita).

Actividades de ampliación

Previstas para alumnos e alumnas que alcanzando os obxetivos previstos, poden ampliar os seus coñecementos.

Alumnos con necesidades educativas especiais

Previstas para alumnos que presente atencións educativas específicas derivadas de discapacidade ou trastornos graves da conducta. Deseño de

adaptacións curriculares específicas en función das posibilidades e necesidades educativas do alumno (previa avaliación das mesmas).

9- TRANSVERSALIDADE

A aprendizaxe baseada en competencias caracterízase pola súa transversalidade, o seu dinamismo e o seu carácter integral. A educación ten como fin primordial o pleno desenvolvemento da personalidade do alumno, así é necesario non só considerar os aspectos estritamente académicos de cada unha das disciplinas, senón tamén outra serie de aspectos relacionados ca transversalidade.

A pretensión é que **todos os temas transversais propostos sexan tratados en relación ao desenvolvemento teórico-práctico dos contidos programados nas materias do Departamento**. Os temas transversais tratados no presente deseño curricular son os seguintes:

1. **Educación moral e cívica.** Marcando dende o primeiro día de clase unha forma de actuación e unhas pautas de comportamento e responsabilidade na aula, tanto na relación profesor-alumno como na relación entre os membros do grupo.
2. **Educación para a paz.** Desenvolvendo estratexias para a resolución pacífica de posibles conflitos, manifestándonos en contra das accións terroristas, denunciando a carreira e o comercio de armamento, concienciándonos a favor do desarme nuclear, químico e convencional e da eliminación das desigualdades sociais.
3. **Educación para a igualdade de oportunidades de ambos sexos.** Evitando calquera indicio de discriminación en razón de sexo, raza ou relixión no ámbito educativo, impedindo a segregación de grupos en razón de sexo no traballo do aula, evitando de maneira razoada calquera comentario sexista no ámbito educativo.
4. **Educación para a saúde e a calidade de vida.** Incidindo na observación de hábitos saudables positivos, como o deporte ou as dietas equilibradas, e nos aspectos negativos do consumo de tabaco, alcol ou estimulantes.

5. **Educación ambiental.** Facendo fincapé de forma moi especial no deterioro medio ambiental do planeta (erosión, contaminación, deforestación...) e a importancia que teñen para a nosa supervivencia as medidas de aforro enerxético, a reciclaxe, o desenvolvemento de enerxías alternativas renovables e o concepto de sustentabilidade.
6. **Educación do consumidor.** Atendendo á formulación dun consumo responsable, respectuoso co medio ambiente e co uso de produtos altamente contaminantes, espoliados ou producidos fraudulentamente en países subdesenvolvidos.
7. **Educación vial.** Fomentando a seguridade vial facendo hincapie no respecto aos outros e ao valor indivual dentro da colectividade para que esta funcione axeitadamente.
8. **Espiritu emprendedor.** Atendendo a Iniciativas persoais e colectivas dentro das actividades para fomentar o espírito emprendedor, a autonomía, o sentido crítico e a creatividade, tan importantes nesta materia.

10- ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

- Participación do Departamento de debuxo no Programa Educación Responsable da Fundación Botín. Este curso dedicado a “Creatividade” para educar nas emocións.
- Participación telemática nalgunha das actividades organizadas nos departamentos pedagóxicos dos distintos Centros de Arte da nosa comunidade: CGAC, MARCO, Fundación Luis Seoane, etc.
- Proxeccións para todo o alumnado dalguns dos traballos de aula realizados por outros alumnos.
- Colaboración co Equipo de Dinamización Lingüística do Centro e cos equipos de Dinamización Lingüística do Salnés e o de Terras do Umia (equipos cos que habitualmente colabora o noso centro) nalguns proxectos anuais que se retomen,

sempre e cando a situación de pandemia mellore; tales como a participación, un ano mais, na realización e edición da revista de cómic Enormic, no concurso de autocolantes, no deseño de carteis dos concursos de microrelatos e de micropoemas,...

- Colaboración ca oficina Omix do Concello de Barro nos proxectos que nos poidan propoñer.
- Colaboración cos distintos departamentos do Centro nos proxectos que se propoñan ao longo deste curso escolar.
- Fomentarase entre o alumnado a participación online en distintas actividades complementarias ao longo do curso non específicas; como por exemplo, a participación en diferentes concursos escolares relacionados cos contidos da materia.
- Elaboración e deseño da revista de final de curso.

11- MECANISMOS DE REVISIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROGRAMACIÓN

Revisión trimestral e análise do desenvolvemento da programación e dos resultados acadados polo alumnado na adquisición das capacidades, e se fose necesario farase unha readaptación da programación ás necesidades e características do alumnado.

Na memoria de fin de curso quedarán reflectidas as dificultades atopadas para o seguimento da programación, se as houberse, coa finalidade de introducir melloras para o vindeiro curso.

A programación será avaliada ao longo do curso polo profesor mediante a observación da resposta, resultados e o interese amosado polo alumnado sobre as distintas actividades e metodoloxías levadas a cabo. O profesor tomará nota das actividades que mellor funcionan para mantelas no vindeiro curso e das que non para suprimilas ou modificalas.

Indicadores de avaliación da programación didáctica

Escala: 1 2 3 4

1. Adecuación do deseño das unidades didácticas a partir dos elementos do currículo.
2. Adecuación da secuenciación e da temporalización das unidades didácticas.
3. Adecuación dos mínimos esixibles para superar a materia.
4. Vinculación de cada estándar a un ou varios instrumentos para a súa avaliación.
5. Adecuación da metodoloxía empregada.
6. Adecuación dos materiais e recursos didácticos empregados.
7. Adecuación das medidas de atención á diversidade.
8. Asociación dos estándares cos elementos transversais.
9. Adecuación dos criterios establecidos para a avaliación.
10. Adecuación dos criterios establecidos para a cualificación.
11. Adecuación dos criterios establecidos para a promoción.
12. Adecuación do deseño da avaliación inicial.
13. Adecuación dos criterios establecidos para o seguimento e avaliación de materias pendentes.
14. Adecuación dos programas de apoio, recuperación, etc.
15. Contribución desde a materia ao plan de lectura do centro.
16. Contribución desde a materia ao plan de convivencia do centro.
17. Grao de integración das TIC no desenvolvemento da materia.
19. Grao de desenvolvemento das actividades complementarias e extraescolares previstas.
20. Adecuación do seguimento e da revisión da programación ao longo do curso.

12- INDICADORES DE LOGRO PARA EVALUAR A PRACTICA DOCENTE

Levaranse a cabo varios métodos:

-Terase en conta os cuestionarios de avaliación do **proceso de ensino** e do **proceso da práctica docente** levada a cabo por o profesor da materia, o cal será entregado trimestralmente aos alumnos para que estes poidan interactuar no proceso educativo.

-Cos resultados acadados trimestralmente na memoria de xuño faremos un estudo e análise daqueles elementos traballados durante o curso, con indicadores de logro para avaliar o proceso de ensino; tomando como punto de partida o inicio de curso e tendo en

conta a avaliación continua ao longo do curso.

a) Proceso de ensino

Escala: 1 2 3 4

1. O nivel de dificultade foi adecuado ás características do alumnado.
2. Conseguiuse a participación activa de todo o alumnado.
3. Conseguiuse motivar a todo o alumnado.
4. Contouse co apoio e coa implicación das familias no traballo do alumnado.
5. Mantívose un contacto periódico coa familia por parte do profesorado.
6. Adoptáronse as medidas adecuadas para atender ao alumnado con NEAE.
7. Atendeuse adecuadamente á diversidade do alumnado.
8. Usáronse distintos instrumentos de avaliación.
9. Valorouse adecuadamente o traballo do alumnado na aula.

b) Proceso de práctica docente

Escala: 1 2 3 4

1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.
6. Poténcianse estratexias de animación á lectura.
7. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.
8. Incorporáronse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.
9. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.
10. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.
11. Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...

13- “EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL” 4º ESO

13.1- ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.CONCRECIÓNS METODOLÓXICAS PARA EPVeA 4ºESO.

13.1.1. DESENVOLVEMENTO. CONTRIBUCIÓN Á CONSECUCIÓN DOS OBXECTIVOS E Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS CLAVE. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Na seguinte táboa desenvólvese o currículo partindo dos criterios de avaliación, do grao de adquisición de competencias e do logro dos obxectivos (o que se pretende lograr na disciplina), que se concretan nos estándares de aprendizaxe avaliáveis, directamente relacionados coas competencias clave. Detállanse, así mesmo, de xeito secuenciado e temporalizado, os contidos, conxunto de coñecementos, habilidades, destrezas e actitudes empregados como medios para o logro dos obxectivos e á adquisición de competencias. Para cada un destes elementos emprégase a mesma nomenclatura (referencia alfanumérica) que recolle o desenvolvemento curricular base, aínda que se altere a orde.

EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL. 4º ESO.										
OBXECTIVOS	CONTIDOS	CRITERIOS DE AVALIACIÓN E INSTRUMENTOS					ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE		COMPETENCIAS CLAVE	TEMPORALIZACIÓN
		INSTRUMENTOS				Peso cualific. Estánd.	Grao mín. (*)			
		CRITERIOS	Proba escrita	Traballo grupo	Caderno clase			Observ clase		
Bloque 1. EXPRESIÓN PLÁSTICA.										
a c d e h	B1.1. A linguaxe plástica e visual na creación da composición artística.	B1.1. Realizar composicións creativas, individuais e en grupo, que evidencien as capacidades expresivas da linguaxe plástica e visual, desenvolvendo a creatividade e expresándoa preferentemente coa subxectividade da súa linguaxe persoal ou empregando os códigos, a terminoloxía e os procedementos da linguaxe visual e plástica, co fin de enriquecer as súas posibilidades de comunicación.		10,00%	80,00%	10,00%	10,00%	EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.	CCEC	3 sesións
a d g n	B1.2. Leis da composición. B1.3. Leis da composición: movemento, ritmo e liñas de forza. B1.4. Cor como ferramenta simbólica.	B1.2. Realizar obras plásticas experimentando e utilizando diferentes soportes e técnicas, tanto analóxicas coma dixitais, valorando o esforzo de superación que supón o proceso creativo.			90,00%	10,00%	10,00%	EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	CCEC	3 sesións
							4,00%	EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	CCEC	2 sesión
							2,00%	EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	CCEC	1 sesións
b c e g n	B1.5. Técnicas de expresión gráfico-plásticas. Experimentación con diversos materiais. B1.6. Interese pola investigación sobre materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos, así como a utilización das tecnoloxías da información nas creación propias. B1.7. Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio.	B1.3. Elixir os materiais e as técnicas máis axeitadas para elaborar unha composición sobre a base duns obxectivos prefixados e da autoavaliación continua do proceso de realización.			90,00%	10,00%	4,00%	EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	CCEC CSIEE	2 sesións
							15,00%	EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	CCEC CSIEE CAA CD	4 sesións
b c e g n	B1.8. Seguimento do proceso de creación: bosquejo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva). B1.9. Elaboración de proxectos plásticos de forma cooperativa.	B1.4. Realizar proxectos plásticos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística.		10,00%	80,00%	10,00%	10,00%	EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplica a produción de proxectos persoais e de grupo.	CSIEE CCEC	3 sesións
d f l n	B1.10. Lectura e valoración de obras artísticas e imaxes en distintos soportes. B1.11. Análise de distintas obras de arte situándoas na época, na técnica e no estilo aos que pertencen. Valoración do patrimonio artístico.	B1.5. Recoñecer en obras de arte a utilización de elementos e técnicas de expresión, apreciar os estilos artísticos, valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e satisfacción individual e colectiva, e contribuir á súa conservación a través do respecto e divulgación das obras de arte.			90,00%	10,00%	15,00%	EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.	CSIEE CCEC	4 sesións
							30%	EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.	CSIEE CCEC	6 sesións
Bloque 2. DEBUXO TÉCNICO.										
b f g n	B2.1. Utensilios de debuxo técnico: estudo e manexo. B2.2. Trazados xeométricos: cuadriláteros, polígonos regulares e división da circunferencia. B2.3. Tanxencias e enlaces.	B2.1. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.	40,00 %		50,00%	10,00%	2,00%	EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	CAA CMCCT	1 sesión
							6,00%	EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	CAA CMCCT	3 sesións

o	B2.4. Aplicación dos procedementos de trazado de cuadriláteros, polígonos, tanxencias e enlaces no deseño de motivos xeométricos.						6,00%	EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.	CAA CMCCT	3 sesións
							5,00%	EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.	CAA CMCCT	2 sesións
b f g o	B2. 5. Interpretación das pezas a través das súas vistas diédricas. B2.6. Trazado, medidas e posición correctas das vistas de pezas sinxelas. Liñas vistas e ocultas. Esbozo á man alzada e con utensilios de debuxo técnico. B2.7. Perspectiva cabaleira. Posición dos eixes e coeficiente de redución. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. B2.8. Sistema axonométrico: isometría. Posición dos eixes. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. B2.9. Perspectiva cónica central. B2.10. Perspectiva cónica oblicua. B2.11. Análise das posibilidades da posición do punto de vista.	B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.	40,00 %	50,00%	10,00%	5,00%	EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	CAA CMCCT	2 sesións	
						6,00%	EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	CAA CMCCT	3 sesións	
						6,00%	EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	CAA CMCCT	3 sesións	
						26,00%	EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	CAA CMCCT	6 sesións	
b e i o	B2.12. Debuxo asistido por computador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas.	B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación.	40,00 %	50,00%	10,00%	5,00%	EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	CAA CMCCT	2 sesións	
Bloque 3. FUNDAMENTOS DO DESEÑO.										
a c d f h l	B3.1. Análise das linguaxes visuais cotiás (arte, deseño, publicidade, etc.). B3. 2. Fases do proceso de deseño. B3.3. Análise da estética e a funcionalidade do deseño industrial de obxectos. B3.4. Análise da estética e funcionalidade do feísmo arquitectónico.	B3.1. Percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural, con sensibilidade cara ás súas calidades plásticas, estéticas e funcionais, e apreciando o proceso de creación artística, en obras propias e alleas, e distinguir e valorar as súas fases.		90,00%	10,00%	5,00%	EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.	CSIEE CCEC	2 sesións	
						5,00%	EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	CCEC	2 sesións	
c e g i	B3.5. Campos de aplicación do deseño.	B3.2. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe do deseño.		90,00%	10,00%	2,00%	EPVAB3 2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	CSIEE CCEC	1 sesión	
b e f i	B3.6. Deseño de composicións modulares utilizando trazados xeométricos. B3.7. Compoñentes da imaxe corporativa: nome, cor, tipografía, logotipo, deseño, etc. B3.8. Secuenciación e elaboración de proxectos creativos adaptados ás áreas do deseño. B3.9. Informática ao servizo dos proxectos de deseño. B3.10. Planificación dun proxecto artístico.	B3.3. Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño adaptándoas ás áreas, e valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.	10,00%	80,00%	10,00%	6,00%	EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.	CSIEE CCEC	3 sesións	
						6,00%	EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.	CSIEE CCEC	3 sesións	
						2,00%	EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.	CSIEE CCEC	1 sesión	
						5,00%	EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	CD CSIEE CCEC	2 sesións	
						2,00%	EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.	CSIEE CCEC	1 sesión	
Bloque 4. LINGUAXE AUDIOVISUAL E MULTIMEDIA.										
a h n	B4.1. Tipos de planos cinematográficos. Análise dos factores expresivos e a súa simboloxía. B4.2. Realización dun storyboard.	B4.1. Identificar os elementos que forman a estrutura narrativa e expresiva básica da linguaxe audiovisual e multimedia, e describir correctamente os pasos		10,00%	80,00%	10,00%	4,00%	EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.	CD CSIEE CCEC	2 sesións

▪ ñ		necesarios para a produción dunha mensaxe audiovisual, e valorando o labor de equipo.					15,00%	▪ EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.	▪ CSIEE	4 sesións
▪ e ▪ l ▪ n ▪ o	▪ B4.3. Estudo de planos, angulacións e movementos de cámara no cine. ▪ B4.4. Criterios estéticos na elaboración de fotografías. ▪ B4.5. Finalidade expresiva das imaxes fotoxornalísticas.	▪ B4.2. Recoñecer os elementos que integran as linguaxes audiovisuais e as súas finalidades			90,00%	10,00%	4,00%	▪ EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC	2 sesións
							23,00%	▪ EPVAB4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC	7 sesións
							1,00%	▪ EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC	1 sesión
▪ a ▪ e ▪ f ▪ g	▪ B4.6. Creación dixital de imaxes. ▪ B4.7. Deseño dun proxecto publicitario. ▪ B4.8. Desenvolvemento dun proxecto persoal.	▪ B4.3. Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, amosando interese polos avances tecnolóxicos vinculados a estas linguaxes.			90,00%	10,00%	20,00%	▪ EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC	6 sesións
							6,00%	▪ EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC	3 sesións
							23,00%	▪ EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	▪ CAA ▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC	7 sesións
▪ a ▪ c ▪ d ▪ f ▪ h ▪ n ▪ o	▪ B4.9. Análise crítica da linguaxe publicitaria.	▪ B4.4. Amosar unha actitude crítica ante as necesidades de consumo creadas pola publicidade, rexeitando os elementos desta que supoñan discriminación sexual, social ou racial.			90,00%	10,00%	4,00%	▪ EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.	▪ CD ▪ CSIEE ▪ CCEC	2 sesión

13.1.2- ESTÁNDARES MÍNIMOS DE CONSECUCIÓN ESIXIBLES PARA SUPERAR A MATERIA EN 4º ESO.

Bloque 1. EXPRESIÓN PLÁSTICA.

- 4º EPVAB1.1.1. Emprega os elementos da linguaxe plástica (forma, textura, cor e composición) segundo as necesidades comunicativas.
- 4º EPVAB1.2.1. Coñece as leis básicas de composición e as identifica nas imaxes (alleas e propias).
- 4º EPVAB1.2.2. Realiza o esquema compositivo dunha imaxe (allea e propia).
- 4º EPVAB1.2.3, Comprende a intervención da cor no significado dunha imaxe (allea e propia).
- 4º EPVAB1.3.1, Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos sobre a base duns obxectivos prefixados.
- 4º EPVAB1.3.2, Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.
- 4º EPVAB1.4.1, Aplica as faes do proceso de creación artística (análise do problema, estudo da solución mediante bosquexos, materialización da obra e análise do resultado) en proxectos persoais e de grupo.
- 4º EPVAB1.5.1, Analiza unha imaxe dende o punto de vista formal.
- 4º EPVAB1.5.2, Analiza unha imaxe dende o punto de vista conceptual.

Bloque 2. DEBUXO TÉCNICO.

- 4º EPVAB2,1,1, Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.
- 4º EPVAB2,1,2, Resolve problemas sinxelos referidos a triángulos e cuadriláteros e constrúe, seguindo instrucións escritas, os polígonos regulares de 3 a 8 lados partindo da circunferencia circunscrita ou o lado, mediante métodos xerais e particulares, utilizando con precisión os instrumentos e materiais de debuxo técnico.
- 4º EPVAB2,1,3, Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces, utilizando con precisión os instrumentos e materiais de debuxo técnico.

- 4º EPVAB2,1,4, Emprega os trazados xeométricos (polígonos e enlaces) en actividades e proxectos de deseño gráfico.
- 4º EPVAB2,2,1, Visualiza poliedros sinxelos definidos polas súas vistas principais.
- 4º EPVAB2,2,2, Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de poliedros sinxelos.
- 4º EPVAB2,2,3, Debuxa, a man alzada e cos instrumentos de debuxo técnico, poliedros sinxelos en perspectiva isométrica e cabaleira (aplicando $\frac{1}{2}$ como coeficiente de redución).
- 4º EPVAB2,2,4, Debuxa, a man alzada, perspectivas cónicas frontais e oblicuas de obxectos e espazos sinxelos.
- 4º EPVAB2,3,1, Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de perspectivas axonométricas de obxectos sinxelos.

Bloque 3. FUNDAMENTOS DO DESEÑO.

- 4º EPVAB3,1,1, Coñece os elementos (emisor, receptor, mensaxe, código ou linguaxe, canle e contexto) e as finalidades (informativa, exhortativa, recreativa e estética) da comunicación visual.
- 4º EPVAB3,1,2, Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente funcional e estética utilizando a linguaxe verbal.
- 4º EPVAB3,2,1, Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño (gráfico, industrial, arquitectónico e urbanístico, textil e de moda).
- 4º EPVAB3,3,1, Realiza deseños de composicións modulares sinxelas no plano e no espazo.
- 4º EPVAB3,3,2, Planifica as fases de realización dun proxecto artístico ou de deseño.
- 4º EPVAB3,3,3, Realiza un proxecto artístico ou de deseño seguindo as fases planificadas, valorando o traballo organizado e secuenciado, así como a súa correcta presentación.
- 4º EPVAB3,3,4, Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación (presentacións dixitais) para expor os seus proxectos.
- 4º EPVAB3,3,5, Amona respecto polos procesos e resultados dos proxectos propios e alleos.

Bloque 4. LINGUAXE AUDIOVISUAL E MULTIMEDIA.

- 4º EPVAB4,1,1, Identifica os tipos de plano (encadre e angulacións) nunha obra audiovisual e recoñece os seus valores comunicativos.
- 4º EPVAB4,1,2, Planifica e participa nas fases de realización dun proxecto audiovisual, valorando o traballo en equipo.
- 4º EPVAB4,2,1, Identifica os movementos de cámara nunha obra audiovisual e recoñece os seus valores comunicativos.
- 4º EPVAB4,2,2, Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.
- 4º EPVAB4,2,3, Identifica as finalidades das imaxes de prensa.
- 4º EPVAB4,3,1, Manexa as funcións básicas do software de edición de imaxes de mapa de bits.
- 4º EPVAB4,3,2, Planifica, e leva a cabo, as fases de realización dun proxecto publicitario.
- 4º EPVAB4,3,3, Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.
- 4º EPVAB4,4,1, Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.

13.1.3-SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

A ensinanza neste nivel apoiárase en dous compoñentes fundamentais:

- Por unha parte, o debuxo e os **coñecementos de carácter técnico** como base fundamental no proceso de expresión-comunicación da realidade gráfico-plástica nas súas diferentes vertentes, incluíndo o apartado das novas tecnoloxías.
- Por outro lado, os **fundamentos artísticos** necesarios para a creación de todo obxecto estético.

Neste curso trataranse en profundidade os elementos da imaxe nos seus aspectos bidimensionais e tridimensionais, completando o programa base iniciado polo alumno no curso anterior.

O curso artellaráse en base a **catro grandes bloques temáticos**, que se desenvolverán de maneira simultánea e interactiva ao longo do curso académico:

- Bloque 1: Comunicación visual.
- Bloque 2: O Deseño. Descrición obxectiva das formas.
- Bloque 3: Artes plásticas. Introducción a arte contemporánea.
- Bloque 4: A imaxe tecnolóxica.

Considerando a articulación do curso académico en tres trimestres naturais (avaliacións), o desenvolvemento da materia realizarase da forma seguinte:

Contidos	1 ^a AV	2 ^a AV	3 ^a AV
Bloque 1. Expresión Plástica.		X	
Bloque 2. Debuxo Técnico	X		
Bloque 3. Fundamentos do Deseño	X		
Bloque 4. Linguaxe Audiovisual e Multimedia			X

Planificaranse, segundo horario, tres sesións semanais de 50 minutos de duración.